

Universitetet i Bergen

Referanse

2023/12182-ØYSLA

Dato

15.05.2024

Hørings svar fra IPED: optimal enhetsstruktur ved Det psykologiske fakultet

Beskrivelse av høringsprosessen ved IPED

Institutt for pedagogikk har hatt en bred prosess for høringen. I begynnelsen av april ble det opprettet en egen kanal for høringen i Teams-gruppen til instituttet der alle ansatte har kunnet komme med innspill. I Teams-gruppen ble det også beskrevet hvordan selve høringsprosessen ved instituttet var planlagt. Denne informasjonen ble også sendt ut på e-post.

Prosessen ved IPED ble her beskrevet slik:

«Alle bakgrunnsinformasjon om selve høringen, inkludert høringsbrev og rapport, finnes tilgjengelig på fakultetets nettside for høringen (lenke). Ved IPED har vi allmøte om høringen onsdag 17. april kl. 12:30-14:00, seminarrom 520. På bakgrunn av innspill på allmøtet og eventuelle innspill som kommer inn i chaten til hørings-kanalen her ved IPED både før og etter møtet, forbereder så instituttledelsen en sak til instituttrådet ved IPED. Instituttrådet behandler så saken i instituttrådsmøte i uke 20 (dato ennå ikke satt), innen høringsfristen 16. mai.»

Instituttet arrangerte allmøtet for høringen den 17. april. Cirka 25 av instituttets ansatte deltok. Instituttleder ledet møtet. Mandatet for komiteen som skrev rapporten samt mandat for høringen på enheten ble presentert som grunnlag for diskusjonen. På bakgrunn av innspill og diskusjon under allmøtet skrev så instituttledelsen et påbegynt utkast til hørings svar fra IPED. Det ble opplyst på møtet at instituttrådet ville diskutere innspillene på sitt neste møte, og at det er instituttrådet som vedtar instituttets endelige hørings svar.

Utkastet ble så sendt ut til instituttrådets medlemmer i god tid før instituttrådsmøtet 15. mai. Utkastet ble også lagt ut i Teams-kanalen for høringen, slik at innspill fra instituttets ansatte kunne bli gitt enten til instituttrådets medlemmer eller via chaten i høringskanalen.

I instituttrådsmøtet 15. mai gjorde så instituttrådet de forandringene i hørings svaret de fant nødvendig og ferdigstilte hørings svaret.

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ephorte

IPED sin tilbakemelding på rapporten om optimal enhetsstruktur ved Det psykologiske fakultet

Rapporten om optimal enhetsstruktur ved Det psykologiske fakultet ble sendt på høring til enhetene ved fakultetet med følgende bestilling:

«Vi ber enhetene om å ta stilling til komiteens forslag om to institutter, øvrige modeller eller andre alternativer. Vi ber også om eventuelle andre synspunkter på høringsdokumentet. Det blir viktig i høringsrunden på den ene siden å ivareta og vise fram de forskjellige synspunktene som måtte gjelde på enheten, samtidig som enhetene må ta stilling til rapporten som enhet.»

IPED anser selve rapporten fra arbeidsgruppen som gjennomarbeidet og god. Noen av punktene er det like fullt ønskelig at blir belyst og utdypet nærmere før fakultetsstyret tar sin beslutning – særlig gjelder dette økonomi: rapporten sier ingenting om hvordan økonomistrukturen på fakultetet blir hvis en ender opp med to institutt av ulik størrelse: Kan lønnsbudsjett flyttes ut til instituttnivå? I så tilfelle, hva blir konsekvensene? Skal belønningsmidler for avlagte studiepoeng og doktorgrader (RBO) flyttes ut i større grad enn nå? Hva blir i så fall konsekvensene? Rapporten sier at potensialet for en bedre økonomi for fakultetet er størst i to-instituttmodellen. Kan det utvikles noen scenarier som konkretiserer økonomisk gevinst hvis en går fra dagens fem institutter til en modell med to institutter på en mer detaljert måte enn det som kommer fram i rapporten?

Foretrukket fakultetsmodell av de ulike alternativene i rapporten

Allmøtet konkluderte med at to av modellene (modell 1 og 6) virker bedre enn de andre, sett fra vårt institutts ståsted. Instituttrådet baserte seg på denne vurderingen i sin diskusjon.

Slik instituttet tolker rapporten, vil gevinstene ved sammenslåing av institutter først og fremst være forbundet med forbedringer og rasjonalisering av samarbeidet i psykologi-fagene. Instituttet mener at dette er en rimelig vurdering. Instituttet synes det er vanskelig å få øye på store sammenslåingsgevinster for IPED i de foreslåtte modellene. Nedenfor presenteres en generell vurdering av konsekvenser for Institutt for pedagogikk, fulgt av instituttets vurdering av modellene 1, 3 og 6. Instituttet vurderte de øvrige modellene som mindre aktuelle, og har avstått fra å kommentere dem nærmere.

Alternativene for IPED: selvstendig institutt eller sammenslåing med HEMIL

For IPED vil alle de foreslåtte modellene bety at vi enten forblir et selvstendig institutt eller at vi blir slått sammen med HEMIL. Sistnevnte variant har vært prøvd tidligere, da som Institutt for utdanning og helse (2004-2007). De i kollegiet som var ansatt der husker det som en variant som fungerte greit. Det var gjensidig stor respekt mellom fagmiljøene, og en var bevisst på at sammensetting av ledelse, råd og utvalg skulle inkludere de ulike fagfeltene på en god måte. Det var imidlertid ikke utstrakt faglige samarbeid mellom fagmiljøene.

Institutt for pedagogikk ser visse ganske opplagte samarbeidsmuligheter dersom HEMIL og IPED blir slått sammen som en del av den pågående prosessen med vurdering av optimal struktur for Det psykologiske fakultet. Det kan være muligheter for forskningssamarbeid, men de tydeligste mulighetene er knyttet til utdanning. Det vil for eksempel være mulig å utvikle

samarbeid mellom IPED- og HEMIL-programmene både når det gjelder metode-undervisning og EVU. Barnevern og spesialpedagogikk har allerede opprettet et samarbeid på undervisningssiden, og noe forskningssamarbeid eksisterer eller har eksistert tidligere. For eksempel arbeider både HEMIL og IPED med skoleforskning, og samarbeidet på dette feltet kan trolig utvikles ytterligere. Som det ble sagt på allmøtet: «Leter en etter forskjeller så finner en det, men vi har mye felles også».

IPED er altså i utgangspunktet ikke negativ til sammenslåing med HEMIL. Under instituttets allmøte ble det pekt på at det likevel følger visse risikoer med en eventuell instituttsammenslåing:

- Institutt for pedagogikk har i dag en klar og synlig faglig profil, og instituttet er gjennom navnet lett synlig og identifiserbart både internt ved UiB og eksternt. En forandring vil kunne svekke identitet og profil.
- HEMIL/IPED blir et veldig heterogent institutt. Det er en risiko for at den faglige spennvidden vil bli for stor. Det kan dermed bli utfordrende å bygge et faglig og kollegialt fellesskap.
- Praktiske og organisatoriske forhold kan gjøre det krevende å bygge oss opp som institutt. Blir HEMIL værende på Alrek kan det bli vanskelig å skape et «vi». Å flytte HEMIL fra Alrek til C13 for å samlokalisere hele instituttet er ikke nødvendigvis ønskelig på HEMIL, som har lagt mye arbeid i å bygge samarbeid med andre miljøer i helseklyngen etter at de for et par år siden flyttet dit. Det kan gjøre det utfordrende å skape et fellesskap. Ved IPED har det være viktig at vi på instituttnivå bygger ting sammen og har et fellesskap, og vi vil gjerne at det kan holde frem på det viset.

Selv om vi er positive til samarbeid med HEMIL, ser IPED det ikke som svært hensiktsmessig å slå de to instituttene sammen. Vi er fysisk plassert i ulike bygg, og det virker ut fra rapporten som at HEMIL ikke ønsker å flytte fra Alrek Helseklynge. Vi ser derfor ikke noe særlig annet rasjonale for en slik sammenslåing 'enn at det kanskje kan spares noe lønnsutgifter, og denne fordelene ser ikke ut til å være så stor at den er verdt omkostningene en omorganisering, omstilling, flytting m.m. vil medføre. Det er i tillegg uklart hvor stor innsparingen faktisk vil være.

Modell 1

Ut fra Institutt for pedagogikk sitt ståsted, og slik vi tolker innholdet i rapporten, virker modell 1, en fire-instituttmodell der IKP og IBMP slår seg sammen, som den beste av de foreslåtte modellene: Sammenlignet med dagens 5-instituttmodell vil en trolig kunne redusere fakultetets lønnskostnader noe med denne modellen, samtidig som studieprogrammene i psykologi vil være samlet på to institutt og ikke tre, noe som det er nærliggende å tro at vil forenkle koordineringen av studieprogrammene og bemanningen av disse sammenlignet med dagens modell der disse er spredt på tre institutt. I 4-instituttmodellen vil Institutt for pedagogikk bli værende som en egen enhet.

Ut fra rapporten ser det ut som psykologimiljøene vil kunne få både forskningsmessige og utdanningsmessige gevinster ved en slik sammenslåing, samtidig som en unngår omfattende

og lite nyttige endringer for HEMIL/IPED. For Institutt for pedagogikk er modell 1 den foretrukne blant de anbefalte modellene i rapporten.

Modell 3

Fra IPEDs ståsted er det vanskelig å se gevinsten av og hensikten med modell 3, der Hemil og IPED slår seg sammen, jf. den generelle redegjørelsen om overveielser over dette.

For IPED ser vi ikke noe særlig annet rasjonale for modell 3 enn at det potensielt kan spares noen lønnsutgifter, og denne fordelene ser ikke ut til å være så stor at den er verdt omkostningene. Risikoen ved å gjøre en sammenslåing uten å se vesentlig strukturmessige gevinst hverken for fakultet eller HEMIL/IPED gjør at Institutt for pedagogikk fraråder å gå for modell 3.

Modell 6

Institutt for pedagogikk mener at modell 6 vil gi gevinster for fakultetet både innen styringsstruktur, økonomi, forskning og utdanning, dersom man får modellen til å fungere. Å samle alle studieprogrammene i psykologi faglig og administrativt på ett institutt gir stort potensialet for god styring og effektiv drift. For at det skal la seg gjøre å samle alle psykologiprogrammene, må HEMIL og IPED slås sammen slik at det blir en viss balanse mellom instituttene i størrelse og struktur, og slik at vi får en stor og robust administrasjon også på det minste av instituttene.

At fakultetet som helhet sparer penger og at psykologiprogrammene får bedre strukturer å jobbe i, vil forhåpentligvis også tjene fagmiljøene ved begge instituttene. På allmøtet ble det imidlertid også nevnt en mulig driftsmessig utfordring ved denne modellen. Det heter i rapporten at modellen vil kreve et ekstra ledernivå. Hvis vi får avdelingsledere som ikke også får personalansvar, kan disse lederne få en krevende oppgave. Det er vanskelig å lede uten formell myndighet. For institutt for pedagogikk gjør dagens størrelse det mulig å opprettholde tett kontakt mellom formell ledelse og ansatte, og medbestemmelse kan bli godt ivaretatt.

Hvis både faglig og administrativ stab ved fakultetet må reduseres kraftig i de neste årene for å få økonomien til å gå rundt, så kan kanskje de nødvendige prioriteringer og effektiviseringer lettere gjøres dersom vi har to institutter med tydelig beslutningsmyndighet ovenfor egen stab og studieprogram, enn i dagens modell. Rapporten gir ikke tydelig svar her, og så lenge det ikke finnes ytterligere utredninger som sannsynliggjør en slik gevinst, vil ikke en 2-instituttmodell være IPED sitt førstevalg. Grunnen er at fordelene på instituttnivå er mindre enn de synes å være på fakultetsnivå. Gevinsten for IPED/HEMIL vil i første omgang være en robust og utvidet administrasjon, samt muligheter for å prøve ut samarbeid på studie/forskningsiden.

En risiko ved denne modell 6, både for IPED og andre miljøer, kan være at man internt og/eller eksternt kan få inntrykk av at vi har et stort og sterkt psykologifaglig institutt og et institutt med «de andre». Det vil være uheldig.

Under allmøtet ble det også pekt på at to-instituttmodell kanskje kan bli et steg på veien mot nedlegging av fakultetet; at det ville være lettere for noen utenfra å peke på muligheten for å legge ned fakultetet og fordele instituttene på andre fakultet dersom vi alt er redusert til bare to institutt enn ved den nåværende modellen. Det virket imidlertid ikke som at flertallet på møtet så dette som en potensiell trussel en burde ta hensyn til.

For IPED er de åpenbare gevinstene såpass små og farene forbundet med modell 6 såpass store (jf. argumentasjonen ovenfor) at instituttet ikke kan gå inn for denne modellen som sitt førstevalg. Vi ser likevel at fakultetsstyret kan vurdere fordelene ved det som i modell 6 betegnes som institutt 1 som så store at de kanskje er god nok grunn til å ta risikoen med å slå sammen HEMIL og IPED.

Oppsummering

Dagens 5-instituttmodell er for IPED en veletablert og velfungerende faglig og arbeidsmiljømessig konstruksjon, der vårt institutt har en tydelig identitet. Det er verdt mye. Og ut fra dagens bilde, basert på innholdet i rapporten som nå er på høring, mener Institutt for pedagogikk at HEMIL og IPED ikke bør slås sammen.

I en 4-instituttmodell der IKP og IBMP slår seg sammen (modell 1), vil disse faktorene for IPED sin del fremdeles være ivaretatt, samtidig som instituttstrukturen ved fakultetet forenkles og effektiviseres noe. Vi kan også anta at det vil være lettere å koordinere samarbeidet ved studieprogrammene i psykologi på tvers av to institutter istedenfor tre, uten at vi skal mene for mye om andre institutt sine fagfelt og interne organisering.

3-instituttmodellen (modell 3) løser ingen store strukturmessige utfordringer for fakultetet, og IPED ser derfor ikke at det vil være hensiktsmessig å følge den modellen opp videre.

2-instituttmodellen (modell 6) kan løse flere strukturmessige utfordringer på fakultetet som helhet. Det er ikke åpenbart at denne modellen har vesentlige fordeler for drift eller den faglige virksomheten ved IPED og HEMIL. Det er tvert om en viss fare for svekkelse av den faglige profilen, identiteten og fellesskapsfølelsen ved begge de nåværende instituttene. IPED ber fakultetsstyret ta denne faren med i betraktning i sine vurderinger.

På dette grunnlaget støtter IPED modell 1 som sitt førstevalg for eventuell omorganisering av fakultetet.

Vennlig hilsen

Kjersti Lea
instituttleder

Øystein Steine Larsen
administrasjonssjef